

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie IV./2023
Senát II

Nález:

spisová značka	II. ÚS 515/2022
populárny názov	Nedostatok odôvodnenia
sudca spravodajca	Jana Laššáková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.04.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Ak strana konania namieta absolútny nedostatok odôvodnenia odvolacieho súdu vo vzťahu ku konkrétnym právnym/skutkovým otázkam, potom úlohou dovolacieho súdu je preskúmať, či: - námietky sú podstatné, a to s prihliadnutím na stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (stranou sporu), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04); a - ak ide o také námietky, ktoré majú podstatný význam, či sa s týmito námietkami odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal, a to ústavne súladným spôsobom.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka sa v procesnom postavení žalobkyne domáhala žalobou podanou na okresnom súde určenia vlastníckeho práva k nebytovému priestoru, ktorý sa nachádza v bytovom dome. Právny predchodca sťažovateľky bol stavebníkom označeného bytového domu s družstevnými bytmi. V rámci výstavby bytového domu bola najprv realizovaná výstavba občianskej vybavenosti – tzv. podsadenky. Túto podsadenku tvoril nebytový priestor – obchod. Po dostavbe na základe hospodárskej zmluvy prešlo vlastnícke právo celého bytového domu na sťažovateľku. To, že v rámci tzv. podsadenky je nebytový priestor, vyplýva z kolaudačného rozhodnutia, nebytový priestor však nie je do dnešného dňa evidovaný na liste

	<p>vlastníctva.</p> <p>Okresný súd rozsudkom z 12. mája 2017 žalobu v celom rozsahu zamietol. Okresný súd rozsudok odôvodnil tým, že nebytový priestor pri prevode bytov nebol evidovaný na liste vlastníctva a ani z grafického znázornenia prízemnia bytového domu nevyplýva, že je tam nebytový priestor. Podľa okresného súdu v zmluvách o prevode jednotlivých družstevných bytov nemuselo byť uvedené, že predmetom prevodu je aj nebytový priestor, pretože tento bol predmetom prevodu ako súčasť hlavnej veci (§ 120 Občianskeho zákonníka). Krajský súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v čase uzatvárania kúpno predajných zmlúv k jednotlivým bytom na príslušnom liste vlastníctva nebol žiadny nebytový priestor evidovaný. Nebytový priestor nebol definovaný ani v grafických náčrtoch a situačnom pláne bytového domu, ktoré boli neoddeliteľnou súčasťou zmlúv. Na tomto základe krajský súd konštatoval, že v čase prechodu vlastníckych práv k jednotlivým bytom nebytový priestor tak, ako ho v žalobe definuje sťažovateľka, v bytovom dome nebol. Krajský súd uviedol, že bez ohľadu na charakter sporného priestoru (teda či by bol definovaný ako nebytový priestor alebo spoločné priestory bytového domu) sťažovateľka dobrovoľne, nikým nenútená previedla vlastnícke právo na jednotlivých kupujúcich (v zodpovedajúcich podieloch) platne uzatvorenými kúpnymi zmluvami. Na platnosti týchto úkonov nemôže nič zmeniť ani jej súčasné tvrdenie, že vlastnícke právo k spornému priestoru previesť nechcela.</p> <p>Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) odôvodnila porušením § 382 CSP, keďže odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu z iného právneho dôvodu a bez toho, aby sťažovateľke poskytol priestor na vyjadrenie.</p> <p>Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd po posúdení veci dospel k záveru, že v napadnutom uznesení došlo k (i) nesprávnemu posúdeniu prípustnosti dovolania najvyšším súdom, ako aj (ii) k nedostatočnému odôvodneniu napadnutého uznesenia, pokiaľ ide o niektoré podstatné argumenty sťažovateľky ako dovolateľky.</p> <p>Sťažovateľka v dovolaní v nadväznosti na § 420 písm. f) CSP namietala vnútornú rozpornosť a arbitrárnosť rozsudku krajského súdu. Vadu zmätočnosti odôvodňovala porušením § 382 CSP, keď nemala možnosť vyjadriť sa k odlišnému právnomu posúdeniu veci krajským súdom. Najvyšší súd naproti tomu konštatoval, že k odlišnému právnomu posúdeniu ani prekvapivému rozhodnutiu zo strany odvolacieho súdu nedošlo, pretože sťažovateľka mohla predpokladať, že krajský súd bude riešiť otázku platnosti kúpnych zmlúv.</p> <p>Dovolací súd na jednej strane pripustil, že vyriešenie otázky vlastníctva sporného priestoru je prepojené s „povahou“ tohto priestoru, no na druhej strane neposkytol žiadnu odpoveď na otázku sťažovateľky o existencii kolaudačného rozhodnutia, ktorým bolo o povahe priestoru rozhodnuté v rámci správneho konania. Najvyšší súd sa nevysporiadal s podstatným argumentom sťažovateľky o vplyve kolaudačného rozhodnutia na prevod vlastníckeho práva a v tejto súvislosti na odlišné zákonom o vlastníctve bytov vyžadované podstatné náležitosti zmlúv. Pokiaľ dovolací súd zastával názor, že toto kolaudačné rozhodnutie nemá vplyv na charakter priestoru a následne jeho prevod, jeho povinnosťou bolo tento postoj riadne odôvodniť. Paušálne hodnotenie najvyššieho súdu, že medzi predávajúcim družstvom a kupujúcimi bytov boli uzavreté platné zmluvy o predaji aj sporného priestoru ako určitej časti bytového domu, v opísaných súvislostiach možno bez ďalšieho odôvodnenia považovať za nelogický a vnútorne rozporný záver.</p> <p>Pokiaľ sťažovateľka namietala absolútny nedostatok odôvodnenia odvolacieho súdu vo vzťahu ku konkrétnym právnym/skutkovým otázkam, potom úlohou</p>

dovolacieho súdu bolo preskúmať, či:

- námietky sťažovateľky sú podstatné, a to s prihliadnutím na stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (stranou sporu), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04); a

- ak ide o také námietky, ktoré majú podstatný význam, či sa s týmito námietkami odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal, a to ústavne súladným spôsobom.

Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie aj podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP a formulovala celkom tri právne otázky (bod 6). Najvyšší súd v tejto časti dovolanie odmietol ako neprípustné, keďže rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od v dovolaní nastolených právnych otázok, ktoré navyše boli iba otázkami všeobecnými majúcimi akademickú povahu. Inými slovami, odvolací súd sa týmito otázkami nezaoberal, pretože od nich rozhodnutie nezáviselo a navyše boli bez zásadného právneho významu. Tento všeobecný záver je podložený iba citáciou zákonných ustanovení a judikatúry najvyššieho súdu bez toho, aby najvyšší súd svoje judikatúrne východiská zrozumiteľne aplikoval na konkrétny prípad a poskytol tak dovolateľke individualizované dôvody korešpondujúce s konkrétnymi dovolacími námietkami.

Ústavný súd nepovažuje za ústavne konformný takýto paušalizovaný prístup najvyššieho súdu. Obsah práva na spravodlivý proces vyžaduje okrem iného aj naplnenie požiadaviek na určitú kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, ak ide o rozhodnutie o dovolaní. Všeobecne je potrebné zdôrazniť, že je povinnosťou všeobecného súdu poskytnúť sporovým stranám v každom procesnom štádiu náležité odpovede na ich podstatné námietky v miere zodpovedajúcej okolnostiam prejednávanej veci. Ústavný súd zároveň jedným dychom zdôrazňuje, že sám nemá ambíciu hodnotiť, či sťažovateľkou podané dovolanie je prípustné podľa § 421 CSP, čo by bolo neprípustným zásahom do rozhodovacej autonómie dovolacieho súdu v otázke posudzovania prípustnosti dovolania (II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), avšak tvrdí, že aj záver o neprípustnosti dovolania musí byť riadne, nie iba formálne odôvodnený.

Ústavný súd považuje za potrebné vyjadriť sa aj k implicitne formulovanej požiadavke najvyššieho súdu, že dovolacia otázka, na ktorú dovolateľ žiada odpoveď, musí byť otázkou zásadného právneho významu, resp. musí byť významnou z hľadiska širšej rozhodovacej praxe. Je nepochybné, že aktuálne znenie § 421 ods. 1 CSP nevyžaduje ako podmienku prípustnosti dovolania, aby právna otázka, ktorá je predmetom dovolania, spĺňala aj podmienku „zásadného právneho významu“. Rovnako ani spôsob vymedzenia dovolacej otázky spočívajúcej v nesprávnom právnom posúdení (§ 432 CSP) neviaže prípustnosť dovolania na existenciu takejto podmienky. Možno povedať, že každá z otázok zakladajúcich prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP spĺňa svojím spôsobom požiadavku zásadného právneho významu, pretože účelom dovolacieho konania je aj usmerňovanie a zjednocovanie rozhodovacej činnosti všeobecných súdov autoritatívnym výkladom právnych noriem (IV. ÚS 479/2020).

Právne posúdenie veci musí korešpondovať so zisteným skutkovým stavom, ktorý je nepochybné v konkrétnej veci vždy individuálny. Aplikácia právnej normy na skutkový stav a jej interpretácia môže jedine v individuálnom prípade vyvolať situáciu, že dovolateľ považuje právne posúdenie veci za nesprávne a zároveň pri riešení právnej otázky nastal odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo právna otázka rozhodujúca pre rozhodnutie súdu nebola

	<p>v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte riešená.</p> <p>Vychádzajúc z uvedených názorov, ústavný súd uzatvára, že odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľky podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP je paušalizované a nedalo náležité odpovede na podstatné námietky, takže ním bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>rozhodnutie-odôvodnenie</p> <p>dovolanie-prípustnosť</p> <p>vlastníctvo-určenie vlastníckeho práva</p>

spisová značka	II. ÚS 562/2022
populárny názov	Určenie zákonného sudcu podľa rozvrhu práce
sudca spravodajca	Peter Molnár
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	15.03.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 127 ods. 2</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 3</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 1 písm. c</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5</p> <p>zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 62</p>
analytická právna veta	Ak nie je rozvrh práce všeobecného súdu, na základe ktorého bol určený sudca pre rozhodovanie o väzbe v prvom stupni, súladný s relevantnou zákonnou úpravou, sudca takto určený nie je zákonným sudcom.
skutkový stav a základné fakty	<p>Proti sťažovateľovi je pred okresným súdom vedené trestné stíhanie pre zločin krádeže a prečin porušovania domovej slobody, kde bola na sťažovateľa 8. septembra 2020 podaná obžaloba a 11. apríla 2022 bol vydaný príkaz na zatknutie a Európsky zatýkací rozkaz, na základe ktorého bol sťažovateľ 10. mája 2022 zadržaný v Českej republike a 8. júna 2022 vydaný do Slovenskej republiky. Uznesením okresného súdu z 9. júna 2022 (ďalej len „prvostupňové väzobné rozhodnutie“) bol sťažovateľ podľa § 494 ods. 2 Trestného poriadku vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, pričom väzba sťažovateľa nebola nahradená alternatívnym opatrením podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. O jeho sťažnosti rozhodol krajský súd uznesením zo 14. júla 2022 (ďalej len „namietané uznesenie“) tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol ako nedôvodnú a tiež zamietol žiadosť sťažovateľa o nahradenie väzby alternatívnym opatrením.</p> <p>Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie o porušení jeho práv pretože sudca, ktorý rozhodol o jeho vzatí do väzby, nebol zákonným sudcom v zmysle relevantných právnych predpisov, a tiež namietané uznesenie krajského súdu je názoru sťažovateľa nedostatočne odôvodnené.</p>
z odôvodnenia	V odôvodnení namietaného uznesenia sa krajský súd so sťažnostnou námietkou sťažovateľa o nezákonnom sudcovi, ktorý pred okresným súdom prejednal jeho väzbu, vysporiadal stručnou argumentáciou, v ktorej uviedol, že po preskúmaní spisového materiálu nemá pochybnosti o tom, že sú aj v súčasnom štádiu splnené všetky formálno-procesné podmienky väzby sťažovateľa podľa § 72 ods. 2, § 73

ods. 1, 4, 5 a 6 Trestného poriadku, pričom s poukazom na citované ustanovenia Trestného poriadku a rozvrh práce platný na okresnom súde pre rok 2022 je nesporným faktom, že o vzatí sťažovateľa do väzby rozhodol na okresnom súde zákonný sudca JUDr. Štefan Tomáš.

Podľa Rozvrhu pracovnej pohotovosti sudcov a asistentiek okresného súdu na rok 2022, ktorý je prílohou rozvrhu práce okresného súdu na rok 2022, bol podľa uvedenej prílohy v relevantnom čase, a to v 23. týždni roku 2022 (od 6. júna 2022 do 13. júna 2022) službukonajúcim sudcom JUDr. Štefan Tomáš.

Z ustanovení príslušného rozvrhu práce okresného súdu, ako aj z odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu vyplýva, že v sťažovateľovej veci bol sudca, ktorý rozhodol o jeho vzatí do väzby určený v súlade so znením obsahu relevantných častí rozvrhu práce. Ústavný súd však pripomína, tak ako to už bolo v predchádzajúcom bode toho rozhodnutia uvedené, že účel základného práva na zákonného sudcu sa splní, keď o práve občana rozhoduje sudca pridelený na výkon funkcie na súd toho stupňa súdnej moci, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť, za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu, ktorý je oprávnený konať a rozhodovať určitý druh súdnej agendy (II. ÚS 15/96), avšak nejde o rozvrh práce bez ďalšieho, ale rozvrh práce súladný so zákonom a nadzákonnými normami. Ústavný súd tak pri posudzovaní otázky, či bolo porušené právo na zákonného sudcu, skúma, či vydaný rozvrh práce zodpovedá zákonu a či vybraný sudca bol určený v súlade s rozvrhom práce v tom rozsahu, v akom je tento v súlade so zákonom.

Keďže Trestný poriadok neobsahuje osobitné procesné ustanovenia o postupe rozhodovania v prípade zatknutia obvineného na základe Európskeho zatýkacieho rozkazu, analogicky sa aplikujú ustanovenia § 73 ods. 5 až 7 Trestného poriadku. V prípade sťažovateľa tak zákonnou normou, s ktorou mal byť v príslušnej časti dotknutý rozvrh práce v súlade, je § 73 ods. 6 Trestného poriadku, podľa ktorého o väzbe zatknutého obvineného rozhoduje predseda senátu a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie uznesením.

Podľa citovaného ustanovenia Trestného poriadku teda o väzbe zatknutého v štádiu súdneho konania rozhoduje predseda senátu. Podľa § 10 ods. 6 Trestného poriadku predsedom senátu sa na účely tohto zákona rozumie aj samosudca, ak z jednotlivých ustanovení tohto zákona nevyplýva nič iné. V sťažovateľovom prípade išlo o rozhodovanie o väzbe zatknutého obvineného v štádiu po podaní obžaloby, keď ešte 8. septembra 2020 bola jeho trestná vec pridelená zákonnému sudcovi JUDr. Marekovi Šenkárovi ako samosudcovi, ktorý po podaní obžaloby, tak ako už bolo uvedené, vydal na sťažovateľa príkaz na zatknutie a Európsky zatýkací rozkaz, na základe ktorého bol sťažovateľ zatknutý. V zmysle citovaného zákonného ustanovenia bol zákonným sudcom príslušným rozhodovať o väzbe sťažovateľa po jeho zatknutí na základe Európskeho zatýkacieho rozkazu samosudca, ktorému bola po podaní obžaloby trestná vec sťažovateľa ako zákonnému sudcovi pridelená.

Znenie citovaného zákonného ustanovenia je celkom jasné a výslovné a je ho teda možné bezprostredne aplikovať bez potreby predchádzajúcej bližšej interpretácie. Napokon rozhodovaciu prax v uvedenej otázke upravuje a potvrdzuje aj judikatúra všeobecných súdov, na ktorú poukazuje vo svojej ústavnej sťažnosti aj samotný sťažovateľ (uznesenie krajského súdu č. k. 1 Tost 85/2008 zo 17. septembra 2008).

Je teda celkom zrejmé, že v dotknutej časti nebol rozvrh práce okresného súdu, na základe ktorého bol vybraný sudca pre rozhodovanie o sťažovateľovej väzbe v prvom stupni, súladný s relevantnou zákonnou úpravou. Sudca, ktorý rozhodol o väzbe sťažovateľa, teda nebol zákonným sudcom, pretože bol určený podľa rozvrhu práce, ktorý v aplikovanej časti nezodpovedal relevantnej právnej úprave (§ 73 ods. 6 Trestného poriadku), resp. bol v rozpore s ňou.

Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľa, v ktorej namieta nedostatok dôvodov na

	<p>útekovú väzbu, ktorá bola v jeho prípade rozhodnutiami konajúcich súdov ustálená, je podľa ústavného súdu bezpredmetné posudzovať ústavnú konformnosť namietaného uznesenia z uvedeného hľadiska. Ako už bolo uvedené, nevyhnutným predpokladom a zárukou pre vydanie konformného väzobného rozhodnutia ako výsledku spravodlivého procesu je rozhodovanie väzobnej veci zákonným sudcom, ktorý, tak ako to už bolo konštatované, v sťažovateľovom prípade splnený nebol.</p> <p>Ústavný súd tak po zohľadnení okolností predmetnej veci dospel k záveru, že namietaným uznesením krajského súdu boli porušené základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a jeho právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.</p> <p>Pokiaľ ide o sťažovateľom formulovanú námietku porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru, ústavný súd uvádza, že procesné garancie súdnej kontroly väzby v rámci primárneho rozhodovania o vzatí do väzby poskytuje čl. 5 ods. 3 dohovoru, nie čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorý je aplikovateľný v nasledujúcich štádiách väzobného rozhodovania (napr. preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby, rozhodovanie o predĺžení väzby a rozhodovanie o ponechaní sťažovateľa vo väzbe po podaní obžaloby). Pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi namietaným uznesením krajského súdu vydaným v rámci väzobného konania v primárnej fáze (rozhodovanie o vzatí do väzby) a obsahom hore označeného článku bola sťažovateľom formulovaná námietka porušenia uvedeného článku dohovoru posúdená ako neopodstatnená, preto v uvedenej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhoviel.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>zatýkací rozkaz, príkaz na zatknutie-európsky zatýkací rozkaz zákonnosť práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo na osobnú slobodu väzba-úteková väzba-v konaní pred súdom práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na zákonného sudcu</p>

spisová značka	II. ÚS 35/2023
populárny názov	Existencia naliehavého právneho záujmu
sudca spravodajca	Ľuboš Szigeti
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.04.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 3 písm. b zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 3 písm. e zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov</p>
analytická právna veta	Ak sa žalovaná strana bráni proti žalobe požadujúcej určiť neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorou žalovaná strana mala nehnuteľný majetok nadobudnúť, tvrdením,

	<p>podľa ktorého bez ohľadu na platnosť, resp. neplatnosť kúpnej zmluvy vlastnícke právo nadobudla medzičasom (ešte pred podaním žaloby o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy) iným spôsobom, je tým v dostatočnej miere spochybnená danosť naliehavého právneho záujmu žalujúcej strany na požadovanom určení neplatnosti kúpnej zmluvy, pretože potom nie je možné konštatovať, že určením neplatnosti kúpnej zmluvy dôjde k úplnému vyriešeniu obsahu spornosti právneho vzťahu a že nedôjde k ďalším súdnym sporom.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Manželia žalobca 1 a žalobkyňa 2 si pred 20. januárom 1999 požičali od manželov žalovaného 1 a žalovanej 2 sumu 1 330 000 Sk, ktorú sa zaviazali vrátiť do 20. januára 2000. Ako záruku splatenia tohto dlhu menovaní uzavreli zmluvu o zriadení záložného práva a o obmedzení prevodu nehnuteľností, na základe ktorej bolo na rodinný dom žalobcov zriadené záložné právo v prospech žalovaných. V tejto zmluve bolo dohodnuté, že v prípade nezaplatenia dlhu žalobcovia predajú nehnuteľnosti žalovaným a uvoľnia ich do jedného mesiaca (t. j. do 20. februára 2000). Žalobcovia dlh v dohodnutej dobe nevrátili. Dňa 28. marca 2001 (teda takmer 14 mesiacov po splatnosti pohľadávky zabezpečenej záložným právom) žalobcovia a žalovaní uzavreli kúpnu zmluvu v znení dodatku z 21. mája 2001, ktorou žalobcovia previedli na žalovaných vlastnícke právo k nehnuteľnostiam. V zmluve bolo súčasne uvedené, že dohodnutá kúpna cena vo výške 1 330 000 Sk bola pred podpisom zmluvy v celosti vyplatená do rúk žalobcov.</p> <p>Vklad kúpnej zmluvy do katastra bol povolený 6. júna 2001. Od tohto dátumu boli ako vlastníci zapísaní žalovaní, ktorí riadne platili daň z nehnuteľností a iné miestne dane a poplatky vrátane poplatku za komunálne odpady. Keďže aj potom, ako sa žalovaní stali vlastníkmi, im žalobcovia sľubovali, že dlh vrátia, nechali ich žalovaní užívať nehnuteľnosti bez toho, aby za to chceli nájomné. Dokonca žalovaní uzavreli so žalobkyňou 2 dňa 30. marca 2009 zmluvu o budúcej zmluve, v ktorej sa dohodli, že do 30. marca 2011 uzavrú kúpnu zmluvu, podľa ktorej žalovaní ako budúci predávajúci predajú nehnuteľnosti žalobkyňi 2 za kúpnu cenu 1 330 000 Sk, ak ich žalobkyňa vyzve na podpísanie takej kúpnej zmluvy. K výzve na uzavretie kúpnej zmluvy však nedošlo. Z toho dôvodu žalovaní požiadali žalobcov, aby im za užívanie nehnuteľností platili mesačné nájomné vo výške 300 eur. S tým žalobcovia nesúhlasili. Dňa 3. augusta 2011 preto žalovaní žalobcom zrušili trvalý pobyt v rodinnom dome a zaslali im výzvu na vysťahovanie sa z rodinného domu.</p> <p>Žalobcovia rodinný dom nevypratali. Namiesto toho 21. septembra 2011 podali proti žalovaným žalobu, ktorou sa domáhali určenia neplatnosti kúpnej zmluvy v spojení s požiadavkou na vydanie predbežného opatrenia, aby žalovaní s nehnuteľnosťami počas súdneho sporu nemohli nijako nakladať. Neplatnosť kúpnej zmluvy namietali jednak preto, že sa ňou nahrádzala záložná zmluva (čím sa obchádzal zákon), ale aj preto, že v skutočnosti nechceli nehnuteľnosti predať, a preto ich vôľa pri uzatváraní kúpnej zmluvy nebola vážna.</p> <p>V konaní vedenom na okresnom súde súd posudzoval, či žalobcovia majú naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti kúpnej zmluvy, ako i to, či je kúpna zmluva platná a kto je vlastníkom nehnuteľností. V poradí tretím rozsudkom okresného súdu zo 14. marca 2017 bola žaloba opäť zamietnutá, a to pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení neplatnosti kúpnej zmluvy.</p> <p>Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie žalobcovia podali odvolanie. Krajský súd vo veci nariadil pojednávanie na 12. december 2019. Tohto pojednávania sa však žalovaný 1 už nedožil, a preto jeho dedičia (vrátane sťažovateľky) požiadali krajský súd, aby pokračoval v konaní s nimi. Krajský súd rozhodol, že v konaní bude pokračovať so synom žalovaného 1 („nový žalovaný“) a s jeho dcérou (sťažovateľka).</p> <p>Rozsudkom krajského súdu z 12. decembra 2019 bol rozsudok okresného súdu zo 14. marca 2017 zmenený tak, že bola určená neplatnosť kúpnej zmluvy. Podľa názoru krajského súdu už v uznesení č. k. 5 Co 697/2015-245 z 29. júna 2016 bola konštatovaná danosť naliehavého právneho záujmu žalobcov od</p>

	<p>začatia konania a tento stav trvá i naďalej. Nadobudnutie platnosti a účinnosti Civilného sporového poriadku od 1. júla 2016 na tom nič nezmenilo, keďže konanie vo veci začalo ešte pred týmto termínom. Z vykonaného dokazovania je jednoznačne preukázané, že účastníci kúpnej zmluvy nemali vôľu predať a kúpiť dotknuté nehnuteľnosti. V priebehu konania sa opakovane vyjadrovali, že kúpna zmluva mala byť zabezpečením návratnosti pôžičky.</p> <p>Dňa 4. marca 2020 zomrel nový žalovaný, v dôsledku čoho na strane žalovaných vystupovali žalovaná 2 a sťažovateľka. Proti rozsudku krajského súdu podali 9. marca 2020 dovolanie. V priebehu dovolacieho konania 3. augusta 2021 žalovaná 2 zomrela, v dôsledku čoho na strane žalovaných zostala už len sťažovateľka. Rozsudkom najvyššieho súdu z 28. júla 2022 bolo dovolanie zamietnuté. Podľa názoru najvyššieho súdu obsah spisu nedáva podklad pre záver, že krajský súd odôvodnil rozsudok spôsobom zakladajúcim procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, keďže sa vysporiadal so všetkými podstatnými a rozhodujúcimi skutočnosťami. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku je najvyšší súd toho názoru, že krajský súd sa od judikatúry najvyššieho súdu neodklonil.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Za hlavný argument podanej ústavnej sťažnosti treba podľa názoru sťažovateľky považovať tú okolnosť, či bola správne posúdená otázka danosti naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení neplatnosti kúpnej zmluvy. Sťažovateľka v tomto smere nesúhlasí so závermi najvyššieho súdu, keďže v danom prípade sa kladným rozhodnutím o neplatnosti kúpnej zmluvy spor medzi stranami nevyriešil, pretože právni predchodcovia sťažovateľky, ako aj samotná sťažovateľka v priebehu konania poukazovali na to, že aj keby mala byť kúpna zmluva neplatná, žalovaní nadobudli vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam dlhoročnou, dobromyseľnou a nerušenou držbou, teda vydržaním, a to aj napriek tomu, že nehnuteľnosti nemali priamo vo fyzickej držbe.</p> <p>Ústavný súd vychádza z tej nespornej skutočnosti, že žalovaní (a následne aj sťažovateľka ako ich právna nástupkyňa) sa v konaní o žalobe o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy podanej žalobcami bránili alternatívne (popri tvrdení, že kúpna zmluva je zo všetkých namietaných hľadísk platná) aj tým, že i keby mala byť kúpna zmluva neplatná, aj tak vlastnícke právo v čase podania žaloby žalobcov by už nadobudli viac ako 10-ročnou dobromyseľnou a nerušenou držbou sporných nehnuteľností, teda vydržaním vlastníckeho práva. Rovnako je medzi účastníkmi konania nesporné, že krajský súd, ale ani najvyšší súd nevenovali tejto námietke pozornosť a nezaujali v súvislosti s ňou nijaké stanovisko.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu ak sa žalovaná strana bráni proti žalobe požadujúcej určiť neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorou žalovaná strana mala nehnuteľný majetok nadobudnúť, tvrdením, podľa ktorého bez ohľadu na platnosť, resp. neplatnosť kúpnej zmluvy vlastnícke právo nadobudla medzičasom (ešte pred podaním žaloby o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy) iným spôsobom, je tým v dostatočnej miere spochybnená danosť naliehavého právneho záujmu žalujúcej strany na požadovanom určení neplatnosti kúpnej zmluvy, pretože potom nie je možné konštatovať, že určením neplatnosti kúpnej zmluvy dôjde k úplnému vyriešeniu obsahu spornosti právneho vzťahu a že nedôjde k ďalším súdnym sporom. Pokiaľ teda najvyšší súd sa nezaoberal s argumentáciou žalovanej o nadobudnutí vlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti vydržaním a <i>ex ante</i> uzavrel danosť naliehavého právneho záujmu pri určení neplatnosti kúpnej zmluvy, porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru .</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP</p>	

a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo vlastníť majetok naliehavý právny záujem zmluva-neplatnosť práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu zmluva-kúpna zmluva kataster nehnuteľností

Uznesenie:

spisová značka	II. ÚS 140/2023
populárny názov	Disciplinárne stíhanie exekútora
sudca spravodajca	Jana Laššáková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	15.03.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Jedným z chránených záujmov pri vykonávaní exekúcie je aj ochrana povinného realizovaná v tom, že exekúciou nemožno postihnúť majetok alebo práva, ktoré jej normatívne nepodliehajú
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ vykonávajúci činnosť súdneho exekútora bol okresným súdom poverený vykonaním exekúcie, a to vymoženiami uloženou povinnosti zaplatiť finančnú sumu s príslušenstvom a trovy exekúcie proti povinnému poručiteľovi, ktorý zomrel. Sťažovateľovi bolo doručené osvedčenie o dedičstve po poručiteľovi, v ktorom bolo uvedené, že všeobecná cena majetku poručiteľa je v sume 10 081,65 eur (uvedená tiež celková výška dlhov poručiteľa a výška predĺženia) a dedičstvo nadobúda povinná. Exekučný súd uznesením z 5. februára 2020 rozhodol, že do exekučného konania na miesto poručiteľa vstupuje jeho dedič, ktorým je povinná. Sťažovateľ 6. septembra 2021 doručil povinnej upovedomenie o začatí exekúcie. Dňa 7. októbra 2021 vydal príkaz na začatie exekúcie a následne 20. októbra 2021 exekučný príkaz na vykonanie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke povinnej, v ktorom prikázal banke pripísať na jeho osobitný účet sumu 27 902,50 eur. Povinná 5. novembra 2021 doručila sťažovateľovi vyjadrenie, že ako dedič zodpovedá za dlhy poručiteľa len do sumy 10 081,65 eur, nemá prístup k svojmu účtu, pričom vychováva dve maloleté deti a má zablokované rodinné prídavky a sirotské. Sťažovateľ 10. novembra 2021 požiadal povinnú o zaslanie príslušných dokladov a po ich doručení odblokoval 16. decembra 2021 na účte povinnej v banke prostriedky nepodliehajúce exekúcii. Na osobitný účet sťažovateľa bola v období od 19. novembra 2021 do 24. novembra 2021 pripísaná z účtov povinnej celková suma 14 532,02 eur. Sťažovateľ 24. januára 2022 zrušil exekučný príkaz z dôvodov hodných osobitného zreteľa a prikázal bankám odblokovať účty povinnej. Sťažovateľ listom z 26. januára 2022 oznámil povinnej, že po vykonaní kontroly exekučného spisu bolo zistené pochybenie zamestnanca sťažovateľa, za čo sa ospravedlnil a preplatok v sume 4 450,37 eur poukázal na účet povinnej.</p> <p>Na základe podnetu povinnej podala ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovateľka“) na najvyššom správnom súde návrh, ktorým sa domáhala vydania rozhodnutia, ktorým by disciplinárny senát uznal sťažovateľa ako súdneho exekútora vinným zo spáchania závažného disciplinárneho previnenia podľa § 220 ods. 2 Exekučného poriadku, a uloženia disciplinárneho opatrenia, a to peňažnej pokuty v sume 900 eur.</p> <p>Najvyšší správny súd napadnutým rozhodnutím sťažovateľa uznal vinným z popísaného skutku, pretože zavinene porušil povinnosti súdneho exekútora vykonávať činnosť podľa zákona čestne, zodpovedne a svedomito, s odbornou</p>

	<p>starostlivosťou, využitím všetkých svojich skúseností a odborných vedomostí vyplývajúcich z § 29 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku v spojení s § 61a ods. 1 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017 a § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čím spáchal disciplinárne previnenie podľa § 220 ods. 1 Exekučného poriadku, a uložil mu disciplinárne opatrenie formou peňaznej pokuty v sume 650 eur.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Disciplinárny senát v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že v posudzovanej veci nebolo sporné, že došlo ku skutku tak, ako je uvedený v skutkovej vete napadnutého rozhodnutia. Teda bolo nesporné, že sťažovateľ ako súdny exekútor vykonával exekučné úkony vo vzťahu k vymáhanej sume 27 902,50 eur, hoci vedel, že na povinnú prešiel v rámci predĺženého dedičstva dlh vo výške 10 081,65 eur, pričom od 7. októbra 2021 zablokoval bankové účty povinnej a následne na úkor povinnej bola na osobitný účet sťažovateľa pripísaná suma 14 532,02 eur. Spornou zostala skutočnosť, či tento skutok napĺňa definičné znaky disciplinárneho previnenia, resp. závažného disciplinárneho previnenia.</p> <p>Námietku sťažovateľa, že aktíva dedičstva nepredstavovali sumu 10 081,65 eur, pretože cena bytu patriaceho do dedičstva bola značne podhodnotená, čím nedošlo k porušeniu § 61a ods. 1 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017 v spojení s § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka, považoval disciplinárny senát za zjavne účelovú. Sťažovateľ totiž jednoznačne v exekučnom konaní vo vzťahu k vymáhaniu sumy 27 902,50 eur nepostupoval z dôvodu spochybnenia aktív dedičstva. Z vyjadrenia sťažovateľa z 3. februára 2022 adresovaného ministerstvu spravodlivosti jednoznačne vyplýva, že dôvodom skutku, ktorý sa mu kladie za vinu, nebola odlišná interpretácia aktív dedičstva, ale sťažovateľom výslovne uznaná chyba zamestnanca jeho exekútorského úradu. Poukazovanie sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu na možnosť odlišného právneho vyhodnotenia aktív dedičstva malo preto až následný charakter s účelom vyviniť sa z disciplinárnej zodpovednosti. Disciplinárny senát sa v tejto súvislosti súčasne stotožnil s názorom navrhovateľky, že procesne aktívnym v spochybnení aktív dedičstva mal/mohol byť primárne oprávnený v exekučnom konaní (veriteľ), a nie súdny exekútor.</p> <p>Podľa disciplinárneho senátu právne irelevantnými boli aj námietky sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu, že povinná bola v doručenom upovedomení o začatí exekúcie poučená o možnosti podať proti nemu námietky, ako aj v liste sťažovateľa z 10. novembra 2021 o možnosti podať návrh na (čiastočné) zastavenie exekúcie. V prvom prípade sťažovateľ doručil povinnej 6. septembra 2021 pôvodné upovedomenie o začatí exekúcie (z 23. mája 2018), v ktorom bol ako povinný označený ešte porúčiteľ. Poučenie o možnosti vzniesť námietky zo strany povinného obsiahnuté v tomto upovedomení bolo preto vo vzťahu k povinnej máťuce, pretože táto v danom upovedomení nebola za povinnú označená a súčasne vzhľadom na dátum vydania upovedomenia nebolo ani zrejmé, či lehota na podanie námietok už neuplynula. Sťažovateľ povinnú o možnosti podania námietok proti predmetnému upovedomeniu o začatí exekúcie nepoučil ani osobitne.</p> <p>V druhom prípade bol podľa disciplinárneho senátu sťažovateľ ako súdny exekútor v zmysle v tom čase účinného § 57 ods. 4 Exekučného poriadku povinný predložiť vec exekučnému súdu bezodkladne po tom, ako nadobudol pochybnosti alebo zistil, že sú dôvody na (čiastočné) zastavenie exekúcie, pričom exekúcia postihujúca veci alebo práva vylúčené z exekúcie alebo nepodliehajúce exekúcii bola obligatónym dôvodom (čiastočného) zastavenia exekúcie. Sťažovateľ už na podklade listu povinnej z 5. novembra 2021, v ktorom výslovne poukazovala, že zodpovedá za dlhy porúčiteľa len do výšky dedičstvom nadobudnutého majetku, mal preto vec predložiť exekučnému súdu na čiastočné zastavenie exekúcie, a nie poučovať povinnú o možnosti doplnenia jej podania.</p> <p>Disciplinárnej zodpovednosti sa sťažovateľ nemohol bez ďalšieho zbaviť poukázaním na pochybenie spôsobené zamestnancom exekútorského úradu. Ako</p>

	<p>rozporný s povinnosťou konania s odbornou starostlivosťou sa disciplinárnemu senátu javí taký spôsob organizácie práce zamestnancov exekútorského úradu sťažovateľa, pri ktorom kontrolu činnosti určitého zamestnanca vykonáva následne ten istý zamestnanec, ktorého postup (i keď vykonaný menom exekútora) je namietaný tak, ako to bolo v posudzovanom prípade.</p> <p>V súvislosti s argumentáciou sťažovateľa o absencii materiálnej stránky konania ako jedného zo znakov disciplinárneho previnenia disciplinárny senát zhodne s navrhovateľkou konštatoval, že jedným z chránených záujmov pri vykonávaní exekúcie je aj ochrana povinného realizovaná v tom, že exekúciou nemožno postihnúť majetok alebo práva, ktoré jej normatívne nepodliehajú. V danom prípade práve tento záujem bol protiprávnym konaním sťažovateľa dotknutý. Tým, že sťažovateľ protiprávne obmedzil povinnú v nakladaní s jej peňažnými prostriedkami v sume 4 450,37 eur po dobu 110 dní, bol nesporne naplnený materiálny znak disciplinárneho previnenia spočívajúci v jeho závažnosti. Tejto disciplinárnej zodpovednosti ho nemohla zbaviť ani skutočnosť, že sťažovateľ po zistení chyby dal dobrovoľne 24. januára 2022 príkaz na vrátenie neoprávnene zadrživanej sumy povinnej. Táto skutočnosť bola čiastočne zohľadnená ako poľahčujúca okolnosť pri ukladaní disciplinárneho opatrenia. Sčasti však bola negovaná tým, že sťažovateľ pochybenie nezistil ihneď po tom, ako povinná kontaktovala jeho exekútorský úrad, ale náležitú kontrolu danej veci vykonal až po vyžiadaní si príslušného exekučného spisu zo strany ministerstva spravodlivosti v rámci výkonu štátneho dohľadu, teda „až pod hrozbou prípadného disciplinárneho postihu“.</p> <p>Pri ukladaní disciplinárneho opatrenia zohľadnil najvyšší správny súd viaceré okolnosti, ktoré mali poľahčujúci aj priťažujúci charakter, čo podrobne aj v odôvodnení napadnutého rozhodnutia rozobral s tým, že vzhľadom na spôsobený následok výrazne prevyšoval dopad priťažujúcich okolností. Podľa disciplinárneho senátu povahu priťažujúcej okolnosti mal spôsobený následok u povinnej. Neoprávnene zadržaná suma (4 450,37 eur) predstavuje 3,67-násobok priemernej mzdy v národnom hospodárstve v Slovenskej republike za rok 2021 a z trestnoprávneho pohľadu väčšiu škodu. Povinná bola v nakladaní s touto sumou obmedzená po relatívne dlhú dobu 110 dní vrátane vianočných sviatkov. Ako vdova a súčasne matka štyroch (z toho dvoch maloletých) detí sa bez svojho zavinenia protiprávnym konaním sťažovateľa dostala do ťažkej životnej situácie. Predmetom zablokovania boli aj finančné prostriedky nespádajúce pod exekúciu ako rodičovský príspevok, vdovský dôchodok, sirotsky dôchodok a 13. dôchodok. Aj preto vyhodnotil disciplinárny senát za primerané uloženie peňažnej pokuty na samej hornej hranici.</p> <p>Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia najvyššieho správneho súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť ústavnú udržateľnosť záverov disciplinárneho senátu.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces dedenie, dedičstvo-osvedčenie arbitrážnosť notár, notárska činnosť-súdny komisár dedenie, dedičstvo-predĺžené rozhodnutie-odôvodnenie exekúcia-exekučné konanie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu</p>

spisová značka	II. ÚS 147/2023
populárny názov	Premlčanie nároku na náhradu škody z havarijného poistenia
sudca spravodajca	Jana Laššáková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	30.03.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Výklad všeobecného súdu, že za smerodajný moment pre začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade škody z havarijného poistenia vozidla možno považovať moment ukončenia šetrenia poistnej udalosti poisťovňou, v ktorom je známe v akej výške a či vôbec poskytne poisťovňa poškodenej poistné plnenie, nemožno považovať za svojvoľný alebo zjavne neodôvodnený.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka v roku 2012 svojím motorovým vozidlom zapríčinila dopravnú nehodu. V čase dopravnej nehody sťažovateľka nemala platne uzatvorené povinné zmluvné poistenie. Poškodená mala svoje vozidlo havarijne poistené na základe zmluvy s poisťovňou (ďalej aj „žalobkyňa“). Týmto havarijným poistením sa tak poškodená vyhla priamemu vymáhaniu škody od sťažovateľky, nárok na náhradu škody prešiel na poisťovňu. Žalobkyňa si uplatnila nárok na náhradu škody 20. februára 2015 podaním žaloby na okresnom súde a proti Slovenskej kancelárii poisťovateľov ako žalovanej 1 a sťažovateľke ako žalovanej 2 sa domáhala zaplata sumy 42 578,14 eur s príslušenstvom. Okresný súd rozsudkom z 9. decembra 2016 okrem iného zaviazal žalované 1 a 2 spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni sumu 42 578,14 eur s príslušenstvom v lehote do 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom okrem iných skutočností namietala aj nesprávne právne posúdenie vznesenej námietky premlčania.</p> <p>Krajský súd rozsudkom z 11. decembra 2019 rozhodol, že odvolanie v časti smerujúcej proti výroku, ktorým bola sťažovateľka zaviazaná zaplatiť žalovanú sumu, odmietol. Krajský súd tiež zmenil rozsudok okresného súdu v časti spôsobu plnenia tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). V dovolaní namietala, že sa odvolací súd nevysporiadal s jej relevantnou argumentáciou. Nesprávne právne posúdenie videla sťažovateľka v nesprávnom stanovení začiatku plynutia doby premlčania na uplatnenie nároku žalobkyne a v tejto súvislosti poukázala na odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v konaniach sp. zn. 3 Cz 16/1978 a sp. zn. 3 Cdo 231/2009, ako aj od rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Cdo 1826/1999 [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP].</p> <p>Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.</p>
z odôvodnenia	<p>Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie o porušení práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo sťažovateľkino dovolanie odmietnuté. Jedinou námietkou sťažovateľky je tvrdenie, že všeobecné súdy neodôvodnili, prečo zvolili konkrétny postup na určenie začiatku plynutia premlčacej doby na uplatnenie nároku na príslušnom súde.</p> <p>Ústavný súd považuje za vhodné s prihliadnutím na sťažnostnú argumentáciu poukázať aj na odôvodnenie rozsudku krajského súdu, v ktorom odvolací súd v súvislosti s posúdením začiatku plynutia premlčacej doby uviedol, že poškodená preukázateľne nadobudla vedomosť o škode až 22. februára 2013, keď žalobkyňa ukončila šetrenie poistnej udalosti a stanovila výšku poistného plnenia. Krajský súd zdôraznil, že „Nakoľko v čase vzniku poistnej udalosti bolo</p>

motorové vozidlo poškodenej poistené, určenie výšky poistného plnenia a tým aj stanovenie výšky škody bolo závislým na stanovení výšky poistného plnenia určeného žalobcom.“. Krajský súd zároveň poukázal na všeobecné poistné podmienky, podľa ktorých sa výška poistného plnenia odvíjala (i) od všeobecnej hodnoty vozidla v čase vzniku poistnej udalosti, (ii) miery zníženia o hodnotu použiteľných zvyškov celého vozidla a (iii) zmluvne dohodnutej spoluúčasti. Výška poistného plnenia teda závisela od výpočtu žalobkyne a poškodená ako fyzická osoba nemohla bez náležitých odborných znalostí kvalifikovane odhadnúť rozsah škody. Navyše poškodená nepredložila žalobkyňi faktúru za opravu ani iný doklad, z ktorého by bolo možné vyvodiť, že mala vedomosť o predpokladanej výške škody. Keďže poistné šetrenie vykonávala žalobkyňa, a nie poškodená, odvolací súd zastával názor, že poškodená ako fyzická osoba ani nemohla objektívne ovplyvniť dĺžku šetrenia poistnej udalosti, preto subjektívne dôvody na strane žalobkyne, na základe ktorých ustálila výšku škody až 22. februára 2013, nemožno vykladať v neprospech poškodenej.

Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie (poukazujúc aj na rozsudok krajského súdu v jeho relevantnej časti) a konštatuje, že najvyšší súd riadne preskúmal rozhodnutia krajského súdu aj okresného súdu a ich odôvodnenia v nadväznosti na sťažovateľkou uplatnený dovolací dôvod a tento aj riadne vyhodnotil. Z rozsudku krajského súdu celkom jasne vyplýva, prečo považovali konajúce súdy za smerodajný moment ukončenia šetrenia poistnej udalosti žalobkyňou, a nie hlásenie o dopravnej nehode či korešpondenciu medzi poisťovňou a poškodenou. To, v akej výške a či vôbec poskytne poisťovňa poškodenej poistné plnenie, bolo známe práve momentom ukončenia šetrenia poistnej udalosti. Rovnako jednoznačne z rozhodnutí všeobecných súdov vyplýva, že podstatnou skutočnosťou bolo, že vlastníčka motorového vozidla mala so žalobkyňou uzatvorené havarijné poistenie motorového vozidla, z čoho jej pramenili „výhody“ napr. v tom, že od žalovanej nemusela priamo vymáhať jej spôsobenú škodu.

Ústavný súd na základe uvedeného zdôrazňuje, že právny záver najvyššieho súdu v dotknutej časti napadnutého uznesenia nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam.

Pokiaľ sťažovateľka poukazovala na rozhodnutie najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 231/2009, ústavný súd konštatuje, že toto rozhodnutie je založené na podstatne odlišných skutkových okolnostiach. V uvedenom konaní na strane žalobkyne nevystupovala poisťovňa z titulu havarijného poistenia a zároveň v konaní bolo pre začiatok plynutia premlčacej doby určujúce doručenie zálohovej faktúry za opravu poškodeného vozidla. Práve tento moment považoval najvyšší súd za smerodajný, keďže až vtedy sa žalobkyňa kvalifikovane dozvedela o predpokladanej výške škody.

V rozhodnutí najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 3 Cz 161/1978 šlo o náhradu škody za poškodenie hudobných nástrojov. V uvedenom prípade bolo konštatované, že škoda spočívala v poškodení hudobných nástrojov, teda vecí, pri ktorých spravidla môže rozsah škody vyjadriteľný v peniazoch posúdiť ten, kto má v oprave hudobných nástrojov určité skúsenosti. Ide teda o vedomosť nielen o vzniku a existencii škody, ale aj o jej výške.

Ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok najvyššieho súdu a konštatuje, že najvyšší súd veľmi jasne, zrozumiteľne a ústavne udržateľným spôsobom vyhodnotil sťažovateľkou nastolené otázky vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich

	<p>podstaty a zmyslu.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného, je ústavný súd toho názoru, že niet relevantnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv sťažovateľky, ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>náhrada škody (ujma)-majetková ujma</p> <p>premlčanie-premlčanie v občianskom práve</p> <p>dovolanie-dovolacie konanie</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.